

Lillesands Sparebank

►► PILAR III

31.12.2021

Bankens pilar 3-dokument er utarbeidet for å supplere årsrapporten med øvrige opplysninger som skal offentliggjøres iht. til åttende del i CRR. Rapportering etter den endrede kapitalkravsforordningen som trådte i kraft i EU i juni 2021, trer ikke i kraft i Norge før i 2022.

Års- og kvartalsrapporter publiseres løpende på bankens hjemmeside.

Alle beløp i dokumentet er angitt i tusen kroner per 31.12.2021 med mindre noe annet er angitt.

Banken benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko.

Banken har ikke handelsportefølje, og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

MÅL OG RETNINGSLINJER FOR RISIKOSTYRING

► OVERORDNET STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Lillesands Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Risikostyringen i banken tar utgangspunkt i det definerte strategiske målbildet slik dette fremkommer gjennom strategiplanen. Banken har etablert egne risikostrategier for hvert område, og et konkretisert styringsmål og rammer for det enkelte risikoområde. Relevante måltall rapporteres til styret på månedlig og kvartalsvis basis.

Risikostrategiene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens øvrige planprosess. I forbindelse med internkontrollprosessen gjennomgås alle deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å gi rimelig sikkerhet for at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

Styringsmål og rammer nedfelt i bankens risikostrategier skal bidra til å sikre bankens lønnsomhet både på kort og lang sikt. Hensikten er å unngå for store risikokonsentrasjoner i virksomheten som ved en ugunstig utvikling kan bidra til å true bankens lønnsomhet, likviditet og soliditet.

Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og internkontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enheter.

Bankens styre skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta banken risikoer. Styret skal fastsette de overordnede rammer, gi fullmakter og sørge for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer. Styret har ansvar for å sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav, samt påse at banken har en soliditet og likviditet som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret er videre ansvarlig for å fastsette beredskaps- og kontinuitetsplaner for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser. Bankens samlede styre fungerer i henhold til vedtektene som risiko- og revisjonsutvalg.

Bankens styre velges av generalforsamlingen i henhold til bankens vedtekter og tilhørende valginstruks. I henhold til valginstruksen bør styret være sammensatt slik at det ivaretar de ulike kundegruppenes interesser samtidig som det dekker behovet for faglig kompetanse, kapasitet og mangfold. Mangfoldig sammensetning av styret er viktig for å sikre selvstendige meninger og kritiske innvendinger blant

styremedlemmene. Dette kan bidra til å sikre god utfordring og overvåkning av ledelsesbeslutninger. Bankens styre består av representanter fra ulike yrkes- og aldersgrupper, og 40 % av representantene som er valgt av generalforsamlingen er kvinner. Banken vurderer at styret i henhold til valginstruks dekker behovet for faglig kompetanse, kapasitet og mangfold, og etterstreber ved valg å opprettholde eller øke mangfoldet.

Adm. banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Alle ledere har ansvar for å styre risiko og sikre god risikostyring og internkontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap og kompetanse om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Risk Manager/Complianceansvarlig har ansvar for uavhengig kontroll av risiko og risikostyring for alle risikoområder, inkl. risiko for at banken ikke oppfyller forpliktelser etter lov og forskrift. Funksjonen rapporterer direkte til styret, og kan ikke avsettes uten samtykke fra dette.

Eksternrevisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengige bekreftelser vedrørende bankens internkontroll, godtgjørelsesordning og ICAAP-prosess.

► STYRING OG KONTROLL AV ENKELTRISIKOER

For forhold knyttet til styring og kontroll av den enkelte risikokategori samt styrets erklæringer henvises det til bankens årsrapport for 2021.

KONSOLIDERING

Lillesands Sparebank har ingen eierandeler som er regnskapsmessig konsolidert eller fullt konsolidert etter kapitaldekningsregelverket.

Fra 1. kvartal 2018 ble banken imidlertid underlagt plikt til forholdsmessig konsolidering for kapitaldekningsformål av eierandeler i samarbeidende grupper. Banken er ikke underlagt rapporteringsplikt for eierandeler i forsikring ettersom forsikringsvirksomheten er avgrenset.

Informasjon om kapital, kapitalkrav og kapitaldekning er oppgitt med og uten konsolidering. Øvrige opplysninger angir tall kun for Lillesands Sparebank.

Foretak som er forholdsmessig konsolidert

Brage Finans AS ble etablert i 2010. Foretaket tilbyr finansiering til bedrifts- og privatmarkedet med hovedvekt på leasing og salgspantlån. Brage Finans AS eies av 12 frittstående sparebanker. Lillesands Sparebanks eierandel var 1,51 % per 31.12.2021.

Verd Boligkreditt AS ble etablert i 2009 og eies av 9 frittstående sparebanker. Foretaket utsteder obligasjoner med fortrinnsrett med sikkerhet i lån som overføres fra eierbankene. Selskapet driftes av Sparebanken Vest i henhold til egen administrasjonsavtale. Lillesands Sparebanks eierandel var 6,02 % per 31.12.2021.

Foretak som ikke er forholdsmessig konsolidert

Banken eier gjennom Balder Betaling AS 0,09 % av aksjene i Vipps AS. Finansdepartementet har gitt særskilt dispensasjon fra kravet til forholdsmessig konsolidering for deltaker i samarbeidende gruppe med eierandeler under 10 prosent, med vilkår om at det gjøres fradrag for bokført verdi av investeringen i ren kjernekapital.

ANSVARLIG KAPITAL

Bankens kapital før forholdsmessig konsolidering består i av ren kjernekapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater samt fond for vurderingsforskjeller. Fond for vurderingsforskjeller består i all hovedsak av endringer i måling og tapsavsetninger som følge av overgang til IFRS. Se note 33 i årsrapporten for 2020.

Ved konsolidering inngår også andre egenkapitalklasser, herunder fondsobligasjon og ansvarlig lånekapital fra Brage og Verd i den ansvarlige kapitalen.

Standard skjema for offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital i henhold til tidligere kommisjonsforordning 1423/2013 offentliggjøres separat på bankens hjemmeside. Tabellen nedenfor viser en forenklet oppstilling av ansvarlig kapital på konsolidert- og solonivå.

Konsolidert		Morbank
456.910	Bankens fond 31.12	456.910
17.048	Gavefond 31.12	17.048
27.353	Fond for vurderingsforskjeller 31.12	27.353
501.311	Sum bokført egenkapital i årsregnskapet 31.12	501.311
-2.766	Fratrekk for forsvarlig verdsettelse	-2.766
-4.425	Fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor	-69.124
-751	Forholdsmessig andel ren kjernekapital fra Brage/Verd etter eliminerings	0
493.369	Sum ren kjernekapital	429.421
0	Fondsobligasjoner	0
5.836	Forholdsmessig andel kjernekapital fra Brage/Verd etter eliminerings	0
499.205	Sum kjernekapital	429.421
0	Ansvarlig lånekapital	0
4.696	Forholdsmessig andel ansvarlig lånekapital fra Brage/Verd etter eliminerings	0
503.901	Sum ansvarlig kapital	429.421

KAPITALKRAV

► VURDERING AV SAMLET KAPITALBEHOV

ICAAP-prosessen er bankens egen prosess for å vurdere samlet kapitalkrav basert på risikoer som ikke, eller bare delvis dekkes av minstekravene under Pilar 1. Kapitalbehovet skal minst årlig vurderes på kort og lang sikt, og dekkes med ren kjernekapital.

Kapitalbehovet vurderes ut fra bankens risikoprofil og medfører en strategi for å vedlikeholde nødvendig kapitalnivå. Videre utarbeides det stresstester for å sikre at banken er i stand til å opprettholde normal drift også ved økonomiske tilbakeslag og vanskelige markedsforhold.

Bankens ICAAP-prosess gjennomføres med bakgrunn i Finanstilsynets rundskriv 12/2016. Videre er det utført utvikling og tilpasninger av metodikken i samarbeid med andre lokalbanker i DSS-samarbeidet.

Prosesen gjennomføres ved at bankens administrasjon gjennomfører nødvendige vurderinger og utregninger og sammenstiller disse i bankens ICAAP-dokument. Disse fremlegges styret, som har hovedansvaret for å overvåke og styre bankens samlede risiko. Styret vurderer og godkjenner dokumentet, som også er gjenstand for uavhengig vurdering av bankens eksterntrevisorer.

Foruten dette gjennomfører styret og administrasjonen i fellesskap årlig møte hvor aktuelle stress-scenarier legges frem og diskuteres. Resultatet av møtene kan medføre endret strategi eller inngå som grunnlag ved utarbeidelse av ICAAP-dokumentet.

► MINSTEKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL

Minstekrav til ansvarlig kapital under Pilar 1 utgjør 8 % av beregningsgrunnlaget. Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag og kapitalkravet fordelt på eksponeringskategorier og øvrige kapitalkravposter.

Beregningsgrunnlag	Minstekrav til kapitalkrav		Beregningsgrunnlag	Minstekrav til kapitalkrav
89	7	Sentralmyndigheter eller sentralbanker	0	0
5.071	406	Lokale eller regionale myndigheter	5.071	406
7	1	Offentlige foretak	0	0
26.440	2.115	Institusjoner	37.617	3.009
107.903	8.632	Foretak	1.763	141
342.801	27.424	Massemarked	246.081	19.686
1.423.131	113.850	Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	1.178.659	94.293
14.708	1.177	Forfalte engasjementer	13.281	1.062
58.057	4.645	Høyrisikoengasjementer	58.057	4.645
6.898	552	Obligasjoner med fortrinnsrett	3.943	315
26.424	2.114	Andeler i verdipapirfond	26.344	2.108
103.690	8.295	Egenkapitalposisjoner	80.305	6.424
24.225	1.938	Øvrige engasjementer	23.222	1.858
2.139.445	171.156	Kapitalkrav for kredittrisiko	1.674.344	133.947
0	0	Kapitalkrav for CVA-tillegg	0	0
154.669	12.374	Kapitalkrav til operasjonell risiko	134.014	10.721
2.294.115	183.529	Minstekrav til ansvarlig kapital	1.808.358	144.669

Metoder for vurdering av krav til ansvarlig kapital for operasjonell risiko

I henhold til CRR tredje del avdeling III kan institusjoner benytte basismetoden, sjablonmetoden eller AMA-metoden for å beregne kapitalkrav for operasjonell risiko. Sistnevnte metode krever godkjenning fra Finanstilsynet. Lillesands Sparebank benytter basismetoden for å beregne kapitalkrav for operasjonell risiko.

► SAMLET KAPITALKRAV OG KAPITALDEKNING

Konsolidert			Morbank		
Prosent av beregningsgrunnlag	Beløp		Prosent av beregningsgrunnlag	Beløp	
-	2.294.115	Beregningsgrunnlag	-	1.808.358	
4,50	103.235	Krav til ren kjernekapital	4,50	81.376	
2,50	57.353	Krav til bevaringsbuffer	2,50	45.209	
3,00	68.823	Krav til systemrisikobuffer	3,00	54.251	
1,00	22.941	Krav til motsyklisk kapitalbuffer	1,00	18.084	
11,00	252.353	Krav til ren kjernekapitaldekning	11,00	198.919	
12,50	286.764	Krav til kjernekapitaldekning	12,50	226.045	
14,50	332.647	Krav til totalkapitaldekning	14,50	262.212	
21,51	493.369	Ren kjernekapital per 31.12	23,75	429.421	
21,76	499.205	Kjernekapital per 31.12	23,75	429.421	
21,96	503.901	Ansvarlig kapital per 31.12	23,75	429.421	
2,20	50.471	Bankens vurdering av pilar 2-krav per 31.12	2,60	47.017	
	57.353	Krav til bevaringsbuffer 2,5 %		45.209	
	68.823	Krav til systemrisikobuffer 3,0 %		54.251	
	22.941	Krav til motsyklisk kapitalbuffer 1,0 %		18.084	
	149.117	Kombinert bufferkrav 6,5 %		117.543	
	390.134	Ren kjernekapital tilgjengelig for å dekke kombinert bufferkrav		348.045	

► FORETAKSSPESIFIKKE SATSER FOR KAPITALBUFFERKRAV

Motsyklisk kapitalbuffer

Konsolideringsnivå: ikke-konsolidert

Geografisk fordeling av relevante kredittengasjementer

Rad	Fordeling etter land	Generelle kreditteksponering		Eksponeringer i handelsporteføljen		Verdipapiriserings-eksponeringer		Krav til ansvarlig kapital				Vekter for krav til ansvarlig kapital	Motsyklisk kapitalbuffersats
		010	020	030	040	050	060	070	080	090	100		
010	Norge*	3.432.575	0	0	0	0	0	130.532	0	0	130.532	100 %	1,00 %
020	SUM	3.432.575	0	0	0	0	0	130.532	0	0	130.532	100 %	1,00 %

* inkl. engasjementer i øvrige land som totalt ikke overstiger 2 prosent av samlede risikovektede eksponeringer

Beløpet for den institusjonsspesifikke motsykliske kapitalbufferen

Samlet risikovektet eksponeringsbeløp	1.808.358
Institusjonsspesifikk motsyklisk buffersats	1,00 %
Krav til institusjonsspesifikk motsyklisk buffer	18.084

Systemrisikobuffer

Bankens utenlandske eksponeringer som inngår i grunnlag for beregning av foretaksspesifikk systemrisikobuffer overstiger ikke 2 % av den samlede generelle kreditteksponeringen. Banken benytter norsk sats som foretaksspesifikk systemrisikobuffer. Norsk sats for foretak som ikke benytter avansert IRB-metode for å beregne kapitalkrav for kredittisiko og ikke er systemviktige, er 3 prosent frem til 31. desember 2022. Satsen øker deretter til 4,5 prosent.

MOTPARTSRISIKOEKSPONERINGER

► MOTPARTSRISIKO KNYTTET TIL DERIVATER

Lillesands Sparebank hadde per 31.12 ingen engasjementsbeløp hvor det ble beregnet kapitalkrav knyttet til motpartsrisiko for derivater.

KREDITTRISIKOJUSTERINGER

Kredittrisikojusteringer er de beløpene som er avsatt til dekning av spesifikke og generelle tap på utlån for kredittisiko, og som er innregnet i bankens årsregnskap i samsvar med IFRS9.

For beskrivelse av definisjoner og metoder som benyttes i regnskapet vedrørende IFRS9 henvises det til note 2 og 3 i årsregnskapet for 2021. Se også note 12 i årsregnskapet – tap på utlån og garantier mv. Samtlige utlån til bedriftskunder faller inn under SMB-definisjonen.

► EKSPONERINGER OG GJENNOMSNITT ETTER KATEGORI

Tabellen nedenfor viser samlede beløpet for eksponeringer etter regnskapsmessig motregning og uten å ta hensyn til virkningene av kredittisikoreduksjon, og det gjennomsnittlige beløpet for eksponeringene regnet ved utgangen av kvartalene i 2020.

	31.12.2021	Årets gjennomsnitt
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	70.710	70.878
Lokale eller regionale myndigheter	28.774	27.557
Institusjoner	184.697	171.129
Foretak	5.143	6.994
Massemarkedsengasjementer	412.021	387.905
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.830.193	2.859.704
Forfalte engasjementer	12.117	12.328
Høyrisikoengasjementer	38.705	53.560
Obligasjoner med fortrinnsrett	39.433	36.793
Andeler i verdipapirfond	146.621	141.180
Egenkapitalposisjoner	131.007	128.925
Øvrige engasjementer	38.334	35.616
SUM	3.937.754	3.932.568

► EKSPONERINGER ETTER GEOGRAFI

Tabellen nedenfor viser samlede beløpet for eksponeringer etter regnskapsmessig motregning og uten å ta hensyn til virkningene av kredittisikoreduksjon, fordelt etter geografi.

	Norge	EØS	Andre land	Totalt
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	70.710	0	0	70.710
Lokale eller regionale myndigheter	28.774	0	0	28.774
Institusjoner	184.697	0	0	184.697
Foretak	5.143	0	0	5.143
Massemarkedsengasjementer	411.868	65	88	412.021
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.821.439	588	8.166	2.830.193
Forfalte engasjementer	12.117	0	0	12.117
Høyrisikoengasjementer	38.705	0	0	38.705
Obligasjoner med fortrinnsrett	39.433	0	0	39.433
Andeler i verdipapirfond	103.612	17.967	25.042	146.621
Egenkapitalposisjoner	130.704	0	303	131.007
Øvrige engasjementer	38.334	0	0	38.334
SUM	3.885.535	18.620	33.600	3.937.754

► EKSPONERINGER ETTER BRANSJE/MOTPART

Tabellen nedenfor viser samlede beløpet for eksponeringer etter regnskapsmessig motregning og uten å ta hensyn til virkningene av kredittrisikoreduksjon, fordelt etter bransjer/motparter.

	Primærnæringer	Industri	Vann, avløp, renovasjon	Utvikling av byggeprosjekter	Bygge og anlegg	Varehandel, reparasjon av mo	Transport ellers og lagring	Overnattings- og serveringsvir	Informasjon og kommunikasjon	Finansiell sektor	Faglig tjenesteyting	Omsetning og drift av fast eier	Forretningsmessig tjenesteytli	Tjenesteytende næringer eller:	Personkunder	Annet	SUM
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70.710	0	0	0	0	0	0	70.710
Lokale eller regionale myndigheter	0	0	3.750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25.024	0	0	0	28.774
Institusjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	184.697	0	0	0	0	0	0	184.697
Foretak	265	50	0	1	0	50	829	200	0	100	3.548	55	45	0	0	0	5.143
Massemarkedsengasjementer	10.418	6.780	1.601	10.953	24.769	6.606	1.905	3.359	5.721	0	7.040	118.846	6.238	3.587	204.198	0	412.021
Engasjementer med pantessikkerhet i eie	31.022	74.062	1.865	32.622	135.266	38.515	12.618	7.631	9.883	0	37.074	216.019	12.105	54.964	2.166.547	0	2.830.193
Forfalte engasjementer	0	0	0	0	261	222	0	35	0	0	0	7.028	0	169	4.401	0	12.117
Høyrisikoengasjementer	0	0	0	13.256	2.412	0	0	0	0	0	0	23.036	0	0	0	0	38.705
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.433	0	0	0	0	0	0	39.433
Andeler i verdipapirfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	146.621	0	0	0	0	0	0	146.621
Egenkapitalposisjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	79	130.914	0	0	14	0	0	0	131.007
Øvrige engasjementer	0	0	0	192	222	0	77	0	0	0	0	693	0	400	3.786	32.765	38.334
SUM	41.705	80.891	7.217	57.024	162.930	45.393	15.428	11.225	15.683	572.374	44.414	369.170	18.412	84.189	2.378.933	32.765	3.937.754

► EKSPONERINGER ETTER LØPETID

Tabellen nedenfor viser samlede beløpet for eksponeringer etter regnskapsmessig motregning og uten å ta hensyn til virkningene av kredittrisikoreduksjon, fordelt etter eksponeringenes løpetid.

	På					Totalt
	forespørsel	<= 1 år	> 1 år <= 5 år	> 5 år	Ingen løpetid	
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	0	0	0	0	70.710	70.710
Lokale eller regionale myndigheter	10.003	3.097	15.020	653	0	28.774
Institusjoner	0	2.911	0	72.000	109.787	184.697
Foretak	4.269	0	874	0	0	5.143
Massemarkedsengasjementer	78.295	3.095	16.378	314.254	0	412.021
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	352.790	15.832	60.394	2.401.177	0	2.830.193
Forfalte engasjementer	2.725	0	0	9.392	0	12.117
Høyrisikoengasjementer	0	7.731	9.168	21.806	0	38.705
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	0	39.433	0	0	39.433
Andeler i verdipapirfond	0	0	0	0	146.621	146.621
Egenkapitalposisjoner	0	0	3.081	0	127.926	131.007
Øvrige engasjementer	1.396	522	2.534	1.116	32.765	38.334
SUM	449.477	33.187	146.882	2.820.399	487.809	3.937.754

► KREDITTKVALITET ETTER EKSPONERINGSKATEGORIER

Tabellen nedenfor viser brutto engasjement og kredittrisikojusteringer fordelt etter eksponeringskategorier.

	Brutto engasjement		Spesifikke		Generelle		Nettoverdi
	Misligholdte	Friske	kredittrisikojusteringer	kredittrisikojusteringer	Nettoverdi	Nettoverdi	
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	0	70.710	0	0	0	70.710	
Lokale eller regionale myndigheter	0	28.779	0	0	-5	28.774	
Institusjoner	0	184.697	0	0	0	184.697	
Foretak	0	5.148	0	0	-5	5.143	
Massemarkedsengasjementer	0	412.902	0	0	-881	412.021	
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	0	2.831.900	0	0	-1.707	2.830.193	
Forfalte engasjementer	17.043	0	-4.926	0	0	12.117	
Høyrisikoengasjementer	0	38.816	0	0	-111	38.705	
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	39.433	0	0	0	39.433	
Andeler i verdipapirfond	0	146.621	0	0	0	146.621	
Egenkapitalposisjoner	0	131.007	0	0	0	131.007	
Øvrige engasjementer	0	38.338	0	0	-4	38.334	
SUM	17.043	3.928.349	-4.926	-2.712	3.937.754		

► KREDITTKVALITET ETTER BRANSJE/MOTPART

Tabellen nedenfor viser brutto engasjement og kredittrisikojusteringer fordelt etter bransje/motpart.

	Brutto engasjement		Spesifikke kredittrisikojusteringer	Generelle kredittrisikojusteringer	Nettoverdi
	Misligholdte	Friske			
Primærnæringer	0	41.759	0	-53	41.705
Industri	0	81.108	0	-217	80.891
Vann, avløp, renovasjon	0	7.235	0	-18	7.217
Utvikling av byggeprosjekter	0	57.169	0	-145	57.024
Bygg og anlegg	263	162.955	-1	-287	162.930
Varehandel, reparasjon av motorvogner	223	45.220	-1	-50	45.393
Transport ellers og lagring	0	15.462	0	-34	15.428
Overnattings- og serveringsvirksomhet	35	11.223	0	-33	11.225
Informasjon og kommunikasjon	0	15.688	0	-5	15.683
Finansiell sektor	0	572.374	0	0	572.374
Faglig tjenesteyting	0	44.541	0	-127	44.414
Omsetning og drift av fast eiendom	9.134	363.350	-2.106	-1.208	369.170
Forretningsmessig tjenesteyting	0	18.421	0	-9	18.412
Tjenesteytende næringer ellers	170	84.154	-1	-134	84.189
Personkunder	7.218	2.374.924	-2.816	-392	2.378.933
Annet	0	32.765	0	0	32.765
SUM	17.043	3.928.349	-4.926	-2.712	3.937.754

► KREDITTKVALITET ETTER GEOGRAFI

Tabellen nedenfor viser brutto engasjement og kredittrisikojusteringer fordelt etter geografi.

	Brutto engasjement		Spesifikke kredittrisikojusteringer	Generelle kredittrisikojusteringer	Nettoverdi
	Misligholdte	Friske			
Norge	17.043	3.876.114	-4.926	-2.696	3.885.535
EØS	0	18.620	0	0	18.620
Andre land	0	33.615	0	-15	33.600
SUM	17.043	3.928.349	-4.926	-2.712	3.937.754

SIKKERHETSSTILTE EIENDELER

Banken pantsetter normalt ikke sine eiendeler som en del av forretningsmodellen. Under markedsuroen i 2020 benyttet banken imidlertid anledningen til å ta opp 30 mill. kr. i F-lån i Norges Bank. Lånet ble innbetalt i mars 2021. Tabellen nedenfor viser omfanget av sikkerhetsstilte/ikke-sikkerhetsstilte eiendeler balanseført per 31.12. Posten «gjeldsverdipapirer» med spesifikasjoner inkluderer obligasjoner og rentefond.

	Bokført verdi av sikkerhetsstilte eiendeler		Virkelig verdi av sikkerhetsstilte eiendeler		Bokført verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler		Virkelig verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	
	herav kvalifisert EHQLA og HQLA		herav kvalifisert EHQLA og HQLA		herav EHQLA og HQLA		herav EHQLA og HQLA	
Sum eiendeler	0	0			3.752.271	145.318		
Egenkapitalinstrumenter	0	0			128.607	0		
Gjeldsverdipapirer	0	0	0	0	211.208	145.318	211.208	145.318
herav: obligasjoner med fortrinnsrett	0	0	0	0	72.667	72.667	72.667	72.667
herav: ABS	0	0	0	0	0	0	0	0
herav: utstedt av offentlige myndigheter	0	0	0	0	72.651	72.651	72.651	72.651
herav: utstedt av finanskonserner	0	0	0	0	59.523	0	59.523	0
herav: utstedt av ikke-finanskonserner	0	0	0	0	6.366	0	6.366	0
Øvrige eiendeler	0	0	0	0	3.412.456	0		

KREDITTRISIKO OG CRM

► BRUK AV RATINGBYRÅER

Risikovekter kan ved bruk av standardmetoden avhenge av motpartens offisielle rating. Rating fra godkjent ratingbyrå i henhold til artikkel 135 i CRR kan benyttes, og kan tilordnes risikoklasser i henhold til artikkel 136.

Bankens eksponeringer i kategorien «Lokale og regionale myndigheter» er fastsatt på bakgrunn av den norske stats rating. Norge er av godkjente ratingbyråer ratet til AAA.

Bankens eksponeringer i kategorien «Institusjoner» er fastsatt på bakgrunn av rating til norske stat og den enkelte institusjons rating der det foreligger. Engasjementer med rating i denne kategorien utgjorde 105,8 mill. kr. per 31.12. Rating var utført av S&P, Moody's og Scope.

I kategorien «Obligasjoner med fortrinnsrett» benyttes rating fra godkjent ratingbyrå når dette foreligger. Engasjementer med rating i denne kategorien utgjorde 39,4 mill. kr. per 31.12. Rating var utført av S&P, Moody's og Scope.

Det er ikke benyttet offisielle rating i kategorien «Andeler i verdipapirfond». Det vil imidlertid foreligge rating for store deler av de underliggende eksponeringene, og offisiell rating vil indirekte kunne ligge til grunn for fastsetting av risikovekt.

► EKSPONERING OG EFFEKTEN AV RISIKOREDUSERENDE TILTAK

Tabellen nedenfor viser eksponeringer i hver eksponeringskategori før og etter konverteringsfaktor og kredittreduserende effekter samt beregningsgrunnlag (før SMB-rabatt) og gjennomsnittlig risikovekt.

	Eksponering før konverteringsfaktor og kredittreduserende effekter		Eksponering etter konverteringsfaktor og kredittreduserende effekter		RWA-er and RWA-tetthet	
	Balansført	Utenom balanse	Balansført	Utenom balanse	RWA-er	RWA-tetthet
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	70.710	0	70.710	0	0	0 %
Lokale eller regionale myndigheter	25.023	3.751	25.027	328	5.071	20 %
Institusjoner	183.890	807	183.890	0	37.617	20 %
Foretak	74	5.069	76	2.238	2.314	100 %
Massemarkedsengasjementer	367.459	44.562	367.487	4.629	279.087	75 %
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	2.701.000	129.194	2.701.041	21.554	1.186.662	44 %
Forfalte engasjementer	12.098	19	12.098	0	13.281	110 %
Høyrisikoengasjementer	38.705	0	38.705	0	58.057	150 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	39.433	0	39.433	0	3.943	10 %
Andeler i verdipapirfond	146.621	0	146.621	0	26.344	18 %
Egenkapitalposisjoner	61.884	0	61.884	0	80.305	130 %
Øvrige engasjementer	36.213	2.121	36.215	594	23.222	63 %
SUM	3.683.108	185.522	3.683.187	29.343	1.715.903	46 %

► EKSPONERING ETTER KATEGORI OG RISIKOVEKT

Tabellen nedenfor viser eksponeringer etter konverteringsfaktor og kredittreduserende effekter (før SMB-rabatt), fordelt etter risikovekt og eksponeringskategori.

	Risikovekt										Annet	Fratrukket	Totalt	Herav uten
	0 %	10 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %					
Sentralmyndigheter eller sentralbanker	70.710	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70.710	0
Lokale eller regionale myndigheter	0	0	25.355	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25.355	25.355
Institusjoner	0	0	181.095	0	2.795	0	0	0	0	0	0	0	183.890	78.111
Foretak	0	0	0	0	0	0	2.314	0	0	0	0	0	2.314	0
Massemarkedsengasjementer	0	0	0	0	0	372.116	0	0	0	0	0	0	372.116	0
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	0	0	0	2.362.976	0	0	359.620	0	0	0	0	0	2.722.596	0
Forfalte engasjementer	0	0	0	0	0	0	9.732	2.366	0	0	0	0	12.098	0
Høyrisikoengasjementer	0	0	0	0	0	0	0	38.705	0	0	0	0	38.705	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	39.433	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.433	0
Andeler i verdipapirfond	0	80.731	59.523	0	0	0	6.366	0	0	0	0	0	146.621	146.621
Egenkapitalposisjoner	0	0	0	0	0	0	49.602	0	12.281	0	69.124	131.007	0	0
Øvrige engasjementer	13.587	0	0	0	0	0	23.222	0	0	0	0	0	36.809	0
SUM	84.297	120.164	265.973	2.362.976	2.795	372.116	450.857	41.071	12.281	0	69.124	3.781.653	250.087	

► BRUK AV SIKKERHETER

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Garantier har i lav grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller kan garantier fra banker eller regionale myndigheter benyttes. Banken benytter ikke kredittderivater.

Brutto engasjement helt eller delvis sikret med pant i bolig utgjorde per 31.12 2,83 mrd. kr. hvorav 2,46 mrd. kr var vektet 35%. Brutto engasjement helt eller delvis med pant i næringseiendom utgjorde per 31.12 667 mill. kr. Generelt kreves det sikkerhet for alle typer utlån, med unntak av mindre personkontokreditter. Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes hovedsakelig pant i bolig- og fritidseiendom.

Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges sikkerhetens markedsverdi til grunn i henhold til retningslinjer fastsatt bankens kreditthåndbok.

Se også note 24 i årsregnskapet for 2021.

AKSJER I BANKPORTEFØLJEN

Banken har ikke handelsportefølje. Hele beholdningen av aksjer og egenkapitalbevis inngår i bankporteføljen. Beholdningen utgjør i all hovedsak strategiske plasseringer forbundet med bankdriften.

Tabellen nedenfor viser samlet urealisert bokført gevinst og andel beløp som er inkludert i ren kjernekapital.

Urealisert gevinst/tap aksjer og egenkapitalbevis morbank	39.613
- herunder beløp inkludert i ren kjernekapital morbank	11.237
- herunder beløp inkludert i ren kjernekapital konsolidert	29.934

Se ellers note 2, 3, 14, 15 og 17 i årsregnskapet for 2021.

RENTERISIKO I BANKPORTEFØLJEN

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Banken har hovedsakelig utlån til og innskudd fra kunder til flytende rente hvor parallelle skift kan foretas i henhold til varslingsfrister fastsatt i finansavtaleloven. Banken tilbyr fastrentelån med binding inntil 5 år og fastrenteinnskudd med binding inntil 1 år. Beholdningen var ved nyttår 108,9 mill. kr. i fastrentelån og 9,1 mill. kr. i fastrenteinnskudd.

Bankens beholdning av obligasjoner samt innlån fra marked og kredittinstitusjoner er utstedt med kvartalsvis reprising. Foruten dette er banken eksponert for renterisiko gjennom beholdninger av obligasjons- og pengemarkedsfond. De rentefond banken var investert i per nyttår hadde en gjennomsnittlig reprisingstid på 0,21 år.

Renterisiko måles og rapporteres kvartalsvis gjennom beregning av effekten ved en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 2 prosentpoeng. Dette er en forenklet metode for å måle verdiendringer i balansen som følge av skift i rentekurven. Målingen gjøres for alle renteeksponerte aktiva og passiva ved å multiplisere eksponeringer med rentebindingstid og forskyvning. Ved beregningen benyttes eksponering på balansedagen. Det gjøres ikke fremadskuende tilpasninger vedrørende kundeadferd som låneinnfrielse og utvikling i frie innskudd. Renterisikoen utgjorde 1,9 mill. kr. per 31.12.2021. Bankens ramme for renterisiko målt på denne måten er 5 mill. kr.

GODTGJØRINGSPOLITIKK

Banken styre fastsetter årlig retningslinjer for godtgjørelse til bankens ansatte. Banken har ikke eget godtgjøringsutvalg da den kommer under grensene som er fastsatt i finansforetaksforskriften § 15-3. Det innhentes årlig attestasjonsuttalelse om godtgjøringsordningen fra bankens eksternrevisor. Godtgjørelsesordningen skal fremme god styring og kontroll med bankens risiko og den skal bidra til å unngå interessekonflikter. Banken har en godtgjørelsesordning som etter styrets vurdering er i samsvar med bankens overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Banken ønsker ikke å gi incentiver for økt risikotaking, og har derfor en generell fastlønsordning for alle ansatte. Bankens tillitsvalgte har også en fast, årlig godtgjørelse. Styret har fastsatt et sett med resultatmål som utgjør grunnlaget for en bonusordning som omfatter alle ansatte. Ordningen faller i henhold til finanstilsynets rundskriv 2/2020 avsnitt 2.2. ikke inn under særskilte godtgjørelsesregler for variabel godtgjørelse. Kriterier som legges til grunn i bonusordningen følger av bankens strategiske målsetninger. I bonusordningen er 50 % av mulig utbetaling knyttet til driftsresultatet, mens resterende 50 % knyttet til parametere som fastsettes årlig med involvering fra alle ansatte og tillitsvalgte. Sistnevnte parametere vil i hovedsak være knyttet til positiv utvikling i bankens kunde – og produktportefølje samt interne kvalitetsmålsetninger. På grunnlag av måloppnåelse er det i regnskapet for 2021 avsatt kr. 24 000 pr. årsverk. Banken har ikke variabel godtgjørelse utover dette.

Naturalytelse er goder som ansatte mottar i annet enn penger fra arbeidsgiveren. Ytelsene har til hensikt å fremme økonomisk trygghet for den ansatte og dennes familie. Særlig gjelder dette ved sykdom, uførhet, oppnådd aldersgrense eller ved dødsfall. Banken ser det som tjenlig å bidra med andre rimelige velferdsmessige goder, som telefon, forsikring, rimelig lån i arbeidsforhold etc. Banken har også innskuddspensjonsordning for alle ansatte.

Se ellers note 9 og note 30 i årsregnskapet for 2021.

Det er ikke foretatt særskilte utbetalinger i forbindelse med nyansettelser eller sluttgodtgjøring i 2021 utover plikter som følger av bankens ordinære arbeidsavtaler. Tabellen nedenfor viser samlede kvantitative opplysninger om godtgjøring, inndelt etter øverste ledelse og medarbeidere hvis arbeidsoppgaver har en vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil. Naturalytelse som disse mottar på lik linje med andre ansatte er ikke medregnet.

	Antall begunstigede	Fast godtgjørelse (lønn, pensjonspremie)	Variabel godtgjørelse (generell bonusordning)
Øverste ledelse	1	1.706	24
Ansatte med vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil	4	3.250	96

GJELDSGRAD

Gjeldsgrad utrykt ved uvektet kjernekapitalandel skal beregnes etter CRR artikkel 429. Norske banker som ikke er systemviktige skal til enhver tid opprettholde en uvektet kjernekapitalandel som utgjør 5 prosent av eksponeringsmålet. Som standardmetodebank med relativt høy kjernekapitaldekning vil Lillesands Sparebank være mindre utsatt kunne komme under kravene til uvektet kjernekapitalandel. Kravet er primært rettet mot faren for uforutsvarlig lav risikovekting i banker som benytter IRB-metoden. Styret har likevel fastsatt at bankens uvektede kjernekapitaldekning til enhver tid skal utgjøre minst 7 % av eksponeringsmålet.

Uvektet kjernekapital har i 2021 økt som følge av moderate endringer i eksponeringsmålet (+ 3 %), samtidig som årsresultatet for 2021 har medført en økning i kjernekapitalen for morbank på 5 % sammenlignet med kjernekapitalen per 31.12.20. Endringen i eksponeringsmålet består i hovedsak av økning i utlån til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak samt rentebærende verdipapirer. Tabellene nedenfor viser sammensetning og avstemming av uvektet kjernekapitalandel per 31.12.21.

► AVSTEMMING AV BALANSE MOT EKSPONERING I UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL

Konsolidert	Rad		Morbank
4.593.385	1	Sum eiendeler i henhold til publisert regnskap (kun regnskap for morbank)	3.752.271
-4.425	2	Justering for enheter som konsolideres for regnskapsmessige formål, men er utenfor rammen av myndighetspålagt konsolidering	-69.124
0	3	(Justering for forvaltede eiendeler balanseført i henhold til gjeldende regnskapsrammer, men utelatt fra eksponeringsmålet for uvektet kjernekapitalandel i samsvar med artikkel 429 nr. 13 i forordning (EU) nr. 575/2013)	0
0	4	Justering for derivater	0
0	5	Justering for verdipapirfinansieringstransaksjoner (SFT-er)	0
62.380	6	Justering for poster utenom balansen (dvs. omregning til kredittkivalente beløp for eksponeringer utenom balansen)	36.726
62	7	Andre justeringer	62
4.651.402	13	Total eksponering i uvektet kjernekapitalandel	3.719.936

► OFFENTLIGGJØRING AV UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL

Konsolidert	Rad		Morbank
Balansførte eksponeringer (eksklusive derivater og SFT-er)			
4.593.447	1	Balansposter (eksklusive derivater, SFT-er og forvaltede eiendeler, men inkludert sikkerhet)	3.752.333
-4.425	2	Eiendeler fratrukket i ansvarlig kapital	-69.124
4.589.022	3	Sum balansførte eksponeringer (eksklusive derivater, SFT-er og forvaltede eiendeler) (sum rad 1 og 2)	3.683.210
Derivateksponeringer			
0	4	Gjenanskaffelseskostnad knyttet til alle derivattransaksjoner (dvs. netto for kvalifisert kontantvariasjonsmargin)	0
0	5	Tilleggsverdi for PFE knyttet til alle derivattransaksjoner (markedsverdimetoden)	0
0	6	Oppgrossing for derivatsikkerhet gitt der det trekkes fra de balansførte eiendelene i henhold til gjeldende regnskapsramme	0
0	7	(Fradrag av fordringer for kontantvariasjonsmargin gitt i derivattransaksjoner)	0
0	8	(Unntatt CCP-delen av kundeavregnet handelseksponering)	0
0	9	Justert effektiv estimert verdi av skriftlige kredittderivater	0
0	10	(Justerte effektive estimerte mellomregninger og tilleggsavdrag for skriftlige kredittderivater)	0
0	11	Sum derivateksponeringer (sum rad 4 til 10)	0
SFT-eksponeringer			
0	12	Brutto SFT-eiendeler (uten innregning av motkrav), etter justering for salgsregskapstransaksjoner	0
0	13	(Nettobeløp for kontantgjeld og kontantfordringer på brutto SFT-eiendeler)	0
0	14	Kredittrisikoeksponering (knyttet til motpartsrisiko) for SFT-eiendeler	0
0	15	Eksponeringer knyttet til agenttransaksjoner	0
0	16	Sum eksponeringer for verdipapirfinansieringstransaksjoner (sum rad 12 til 15)	0
Øvrige eksponeringer utenom balansen			
263.399	17	Eksponeringer utenom balansen ved brutto estimert verdi	185.421
-201.019	18	(Justeringer for omregning til kredittkvalivalente beløp)	-148.695
62.380	19	Øvrige eksponeringer utenom balansen (sum rad 17 og 18)	36.726
Kapital og totalt eksponeringsmål			
499.205	20	Kjernekapital	429.421
4.651.402	21	Totalt eksponeringsmål knyttet til uvektet kjernekapitalandel (sum rad 3, 11, 16 og 19)	3.719.936
Uvektet kjernekapitalandel			
10,73 %	22	Uvektet kjernekapitalandel	11,54 %